НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Силабус навчальної дисципліни «ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЯТУВАЛЬНИКІВ»

Спеціальність	053 Психологія
Інститут	Цивільного захисту
Кафедра	Організації і проведення аварійно-рятувальних робіт
Освітня програма	Екстремальна та кризова психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЕКТС/120 год.
Тип навчальної дисципліни	Вибіркова
Навчальний семестр	Восьмий
Форма здобуття вищої освіти	Денна, заочна
Мова викладання	Українська

Черниш Роман Анатолійович полковник служби цивільного захисту, доцент кафедри організації і проведення аварійно-рятувальних робіт навчально-наукового інституту цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.
Автор понад 50 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях, в тому числі наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus, Web of Science.
Профіль Google Scholar:
Профіль Scopus:
Контактні данні для консультування: chernysh_roman@nuczu.edu.ua

Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Основи професійної діяльності рятувальників» є одним із фундаментальних компонентів освітньої програми, необхідних для реалізації професійних компетентностей в системі ДСНС України.

Мета вивчення навчальної дисципліни	Дана навчальна дисципліна передбачає вивчення майбутніми фахівцями чітких знань щодо вимог нормативно-правових актів діяльності підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, призначення, принципів будови, тактико-технічні характеристики та правил експлуатації пожежно-технічного оснащення, аварійно-рятувального інструменту та спеціального спорядження, загальних характеристик надзвичайних ситуацій та основних причин їх виникнення, правила безпеки праці у службових приміщеннях пожежно-рятувальних підрозділів та при виконанні завдань за призначенням, роботи з аварійно-рятувальним та пожежно-технічним оснащенням. (в т.ч. воєнного характеру)
Форми організації освітнього процесу (види навчальних занять)	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, практичні завдання. Навчальні заняття (лекційні, практичні, індивідуальні); консультації; самостійна робота; контрольні заходи.

Компетентності	ДРН-1. Пояснювати організацію діяльності пожежно-рятувальних підрозділів та функціональні обов'язки особового складу під час проведення аварійно-рятувальних робіт. ДРН-2. Характеризувати призначення, класифікацію та правила використання засобів індивідуального захисту рятувальників. ДРН-3. Описувати будову, призначення та особливості експлуатації пожежних рукавів, стволів, драбин, аварійно-рятувального інструменту та іншого пожежно-технічного оснащення.

Програмні результати навчання	ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК-2. Здатність діяти безпечно, відповідально та з дотриманням вимог охорони праці, цивільного захисту і безпеки життєдіяльності. ЗК-3. Здатність працювати в команді, ефективно взаємодіяти з представниками екстрених служб та приймати обґрунтовані рішення в умовах надзвичайних ситуацій. СК-1. Здатність використовувати знання про засоби індивідуального захисту, пожежно-технічне оснащення, аварійно-рятувальну техніку та вимоги безпеки під час оцінювання умов виконання професійної діяльності рятувальників. СК-2. Здатність оцінювати вплив небезпечних факторів пожеж, техногенних, природних, соціальних і воєнних надзвичайних ситуацій на психічний стан людини та враховувати специфіку діяльності рятувальників під час організації психологічного супроводу.
Де можна застосувати отримані знання та вміння	Під час вивчення освітнього компоненту: «Основи професійної діяльності рятувальників», Отримані знання дозволяють майбутнім рятувальникам використовувати набуті знання, поєднуючи теоретичну підготовку з практичними навичками, отриманими на новітніх вогневих тренажерах та модулях для гасіння пожеж, аварійно-рятувальних робіт. Під час виконання професійних обов'язків за спеціальністю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1.1. Засоби індивідуального захисту рятувальника.
Тема 1.2. Пожежні рукава та рукавне обладнання.
Тема 1.3. Пожежні стволи. Обладнання для утворення повітряно-механічної піни.
Тема 1.4. Переносні пожежні драбини.
Тема 1.5. Оперативне розгортання сил та засобів.
Тема 1.6. Загальні відомості про горіння та горючі речовини.
Тема 1.7. Первинні засоби пожежогасіння.
Тема 1.8. Ручні та пересувні вогнегасники.
Тема 1.9.Загальні відомості про протипожежне водопостачання.
Тема 1.10. Призначення, тактико-технічні характеристики та комплектація пожежної та аварійно-рятувальної техніки.
Тема 1.11. Механізований та немеханізований аварійно-рятувальний інструмент. Призначення, класифікація та тактико-технічні характеристики.
Тема 1.12. Обов'язки особового складу під час ведення оперативних дій, в тому числі в умовах обстрілів місця проведення аварійно-рятувальних робіт.
Тема 1.13. Надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціального та воєнного характерів.
Тема 1.14. Вимоги безпеки праці до службових приміщень та споруд в державних пожежно-рятувальних частинах.

Політика викладання навчальної дисципліни	1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до лекційних та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань. 2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів. 3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та інформальній освіті. 5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення. 6. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та

	нормативними документа НУЦЗ України.
Рекомендовані основні джерела інформації	1. Підручник «Професійна підготовка пожежного-рятувальника». 2. Наказ ДСНС України від 23.06.2014 №335 "Про затвердження Концепції патріотичного виховання особового складу органів і підрозділів ДСНС України". 3. Навчальний посібник «Дії підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану». 4. Кодекс цивільного захисту України - Кодекс України № 5403-VI від 02.10.2012. 5. Методологічні підходи до організації національно-патріотичного виховання курсантів ЗВО системи МВС і формування у них патріотизму як комплексної особистісної і базової професійної якості / Інна Ящук, Наталія Казакова // Молодь і ринок. — 2023. — № 8. — С. 67-72. 6. Наказ ДСНС України від 31.12.2025 № 1661 «Про затвердження Правил без-пеки праці в органах та підрозділах ДСНС». 7. Наказ МВС України від 25.09.2023 № 780 «Про затвердження Порядку організації роботи органів управління та підрозділів закладів освіти ДСНС України». 8. Наказ МВС України № 116 від 16.02.2022 року «Порядок організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах і підрозділах ДСНС». 9. Наказ ДСНС від 02.04.2024 р. № НС – 375 «Про особливості реагування на надзвичайні ситуації під час збройної агресії». 10. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж. URL: https://elibrary.net.ua/2200/
Критерії оцінювання результатів навчання	Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою та критеріїв, що наведені в робочій програмі навчальної дисципліни.
Форма	Поточний контроль проводиться у формі

поточного контролю	індивідуального опитування та виконанням практичних вправ та ситуацій.
Форма підсумкового контролю	Підсумковий контроль для здобувачів у 8 семестрі проводиться у формі диференційованого заліку,

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

- диференційований залік (8-й семестр денна форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота														**Сума балів за дисципліну**
Тема 1.1	**Тема 1.2**	**Тема 1.3**	**Тема 1.4**	**Тема 1.5**	**Тема 1.6**	**Тема 1.7**	**Тема 1.8**	**Тема 1.9**	**Тема 1.10**	**Тема 1.11**	**Тема 1.12**	**Тема 1.13**	**Тема 1.14**	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	22	**100**

- диференційований залік (8-й семестр заочна форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота		**Підсумковий контроль (диференційований залік)**	**Сума балів за дисципліну**
Модуль 1			
Т 1.1 - Т 1.7	**Т 1.8 – Т 1.14**		
35	35	**30**	**100**

Мінімальна сума балів для допуску здобувачів до складання іспиту складає 42 бали.